

Socialnämnden

För kännedom:
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport: Grundläggande granskning

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten. Svar önskas senast den 22 maj 2020.

Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

För Ånge kommuns revisorer

Roger Sundin
Ordförande

Alf Hallén
Vice ordförande

Grundläggande granskning - socialnämnden

Revisionsrapport
Ånge kommun

KPMG AB

2020-02-18

Antal sidor 8

Ånge kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2020-02-18

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Enkät – resultat	4
3.1	Kommentarer till granskningen år 2018	4
3.2	Utbildning	4
3.3	Målstyrning	5
3.4	Ekonomistyrning	6
3.5	Uppföljning av intern kontroll	7
4	Risker och utmaningar identifierade av nämnden	8

Ånge kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2020-02-18

1 Sammanfattning

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden behöver se över arbetet med styrning, uppföljning och kontroll. Vi rekommenderar nämnden:

att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 3.3

att se över arbetet med intern kontroll, se avsnitt 3.5

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I årets grundläggande granskning har ledamöterna i styrelse och nämnder fått frågor skickat till sig via en webbenkät. Revisorerna har vid träff med respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

Informationen från träffar med nämnden beaktas även vid revisorernas riskanalyser inför år 2020.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Enkät till samtliga ledamöter
- Intervjuer med presidiet
- Dokumentstudier

Rapporten är faktakontrollerad av ordförande och förvaltningschef.

3 Enkät – resultat

Enkäten har skickats ut till 14 ledamöter. Fem ordinarie ledamöter och fyra ersättare har svarat.

3.1 Kommentarer till granskningen år 2018

KPMG genomförde på uppdrag av kommunens revisorer motsvarande granskning under år 2018. Socialnämnden svarade på rekommendationerna till denna granskning:

Målstyrning

Nämnden har beslutat om att arbeta mot mål, där vissa är för resurskrävande att följa upp fler gånger än en gång per år. Däremot har nämnden dragit slutsatsen att prioriterade aktiviteter, som är kopplade till måluppfyllelsen, kan behöva följas upp med korta intervall.

Ekonomistyrning

Socialnämnden följer varje månad utfall och prognos. Däremot kan det bli tydligare i protokoll att socialnämnden tagit del av den informationen som tjänstemännen delgett och vilka åtgärder som krävs.

Uppföljning av internkontroll

Verksamheten har processer som beskrivs av rutiner. I vissa processer finns rutiner som innehåller en kontrollerande funktion. Vissa rutiner är rena kontrollrutiner. Målet med internkontrollen är att undersöka hur dessa kontrollfunktioner fungerar i verksamheten.

Nämnden har påbörjat ett fördjupande arbete för att förstå processerna och hur nämnden kan undersöka hur väl verksamheten kontrollerar sina processer. Utbildning av nya ledamöter har påbörjats för att bättre kunna förstå processerna.

3.2 Utbildning

De förtroendevalda fick i samband med inledande sammanträden under 2019 ta del av en övergripande introduktion till arbetet samt information om verksamheterna inom nämndens ansvarsområde. De förtroendevalda informerades bl.a. om socialnämndens ansvar, nämndens verksamhetsområden, ansvarsfördelning mellan politiker och tjänstemän, mål och internkontroll, ekonomi och lagar samt forum för samverkan.

Av de svarande anser sju ledamöter att de tagit del av ändamålsenlig utbildning.

3.2.1 Bedömning

Vi ser positivt på att de förtroendevalda erhållit utbildning.

3.3 Målstyrning

1	Har nämnden/styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt mål som är tydligt kopplade till KF:s mål?	9			
1.2	Har nämnden/styrelsen formulerat målen så att de är mätbara?	8		1	
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen utvecklas under året?	8		1	
1.4	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	9			

Ånge kommun har en vision som sträcker sig fram till 2020 och lyder enligt följande: *"Kommunen har en atmosfär av närhet och nytänkande som gör den attraktiv att leva, bo och verka i"*. Vidare har kommunfullmäktige i *Mål och Prioriteringar Budget 2019 Ekonomisk plan 2020–2021*¹ fastställt tre övergripande mål (strategiska insatsområden) för perioden 2014–2020.

- Levande näringsliv
- Utbildnings och kompetensförsörjning
- Det goda livet

Såsom vi uppfattat är de mål som kommunfullmäktige fastställt utifrån förslag från socialnämnden².

För samtliga mål finns prioriterade aktiviteter samt mått på vad som ska mätas beskrivet.

I tertialrapport per april³ redovisas inga utfall för de tre målen under året. Däremot redovisas hur nämnden har arbetat med målen. För två av målen anges också att det är tveksamt/osäkert om målen kommer att uppnås.

I tertialrapporten per augusti behandlade nämnden enligt uppgift ett utkast till delårsrapport. Av beslutet⁴ framgår att målet vad gäller allvarliga fallolyckor inte uppnås med att rehabiliteringspersonalen är fulltaliga och det förebyggande arbetet kan intensifieras. Det andra målet bedöms vara delvis uppfyllt.

Vad gäller målet att minska behovet av försörjningsstöd till unga, som är ett av fullmäktiges verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning, så återfinns det inte bland nämndens mål. Det är dock ett nyckeltal som nämnden löpande följer.

¹ Ånge kommun, *Mål och Prioriteringar Budget 2019 Ekonomisk plan 2020–2021*, antagen av kommunfullmäktige 26 november 2018

² 2018-04-24 § 69, 2018-05-28 § 85

³ Ånge kommun, *Tertialrapport 1*

⁴ Socialnämnden 2019-09-24 §137

3.3.1 Bedömning

Socialnämnden har inte fastställt någon egen verksamhetsplan utan målen är inarbetade i det kommungemensamma dokumentet för mål och prioriteringar.

Vi noterar att nämnden bland målen saknar ett av de mål som kommunfullmäktige anger som verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning. Vi anser att den nämnd som kan styra mot fullmäktiges mål även bör ha det som ett eget mål och följa upp det löpande.

Vi rekommenderar därför att nämnden ser över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål.

3.4 Ekonomistyrning

2	Har nämnden/styrelsen en ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
2.1	Har nämnden/styrelsen fastställt en budget i balans?	2	1	5	1
2.2	Följer nämnden/styrelsen upp ekonomi och upprättar prognoser tillräckligt under året?	8			1
2.3	Har nämnden/styrelsen fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?	7		1	1
2.4	Har nämnden/styrelsen redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	8			1

Nämnden antog i december 2018 en budget motsvarande cirka 256 mkr⁵. Budgeten har därefter justerats till följd av förbättrad skatteunderlagsprognos motsvarande 0,6 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutade den 25 februari 2019⁶ om nya förväntade resultat för år 2019 som innebar att socialnämnden skulle vidta åtgärder för att nå ett resultat motsvarande max -5,6 mnkr.

Vi har tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar per januari t.o.m. september.

Av tertialrapporten per sista april redovisas ett underskott motsvarande drygt 5,6 mnkr vilket bl.a. förklaras av ökade kostnader för bemanningsföretag till följd av rekryteringsproblematik inom hälso- och sjukvård, hög sjukfrånvaro inom hemtjänsten och ökade kostnader för särskilda boenden.

Av delårsrapporten per sista augusti framgår att prognosen är fortsatt -5,6 mnkr. Orsaken uppges bl.a. vara fortsatta höga kostnader för särskilda boenden, kostnader för bemanningsföretag och hög sjukfrånvaro inom hemtjänsten.

Prognosen, - 5,6 mnkr, är därmed inom ramen för kommunfullmäktiges beslut.

⁵ 2018-12-17 §200

⁶ 2019-02-25 §5

3.4.1 Bedömning

Vi har inga kommentarer.

3.5 Uppföljning av intern kontroll

3	Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamheten som redovisning	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen? ⁷	6		1	2
3.2	Är nämnden/styrelsen delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen?	5	1		3
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden/styrelsen?	9			
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister? ⁸	7	1		1

Nämnden antog den 17 december 2018 internkontrollplan för år 2019⁹. Till grund för internkontrollplanen, som omfattar fem kontrollmoment, ligger en upprättad riskanalys.

Vi har tagit del av uppföljning av internkontroll per 2019-04-30 och per 2019-08-31. Av uppföljningen per sista april framgår att nämnden följer upp två kontrollmoment varav kontrollen avseende rekrytering visar på ett avvikande utfall. Gällande övriga kontrollmoment framgår att dessa utförs under andra och tredje kvartalet samt varje halvår.

Av uppföljningen per sista augusti följer nämnden upp samtliga kontrollmoment varav kontrollen avseende ohälsosam arbetsmiljö visar ett avvikande utfall.

3.5.1 Bedömning

Vi anser, liksom föregående år, att risk- och väsentlighetsanalysen i större utsträckning bör utgå från verksamheternas processer och de kontroller som redan är inarbetade i processernas styrning. På så sätt kan brister eller avsaknad av inarbetade kontroller i processerna upptäckas och åtgärdas i förebyggande syfte. Därav bör uppföljningen av den interna kontrollen avseende kontrollmoment vara inriktad på att kontrollera följsamhet till de redan inarbetade kontrollerna i processerna samt identifiera brister i dessa kontroller.

⁷ En ledamot hänvisar till årsklockan och ytterligare en ledamot hänvisar till årshjulet.

⁸ En ledamot uppger att eventuella åtgärder och förändringar diskuteras på flera olika plan i princip vid varje nämndssammanträde.

⁹ 2018-12-17 §199

Ånge kommun

Grundläggande granskning - socialnämnden

2020-02-18

Vidare görs bedömningen att val av kontrollmoment bör ses över då vissa punkter mer har karaktären av en rapportplan än uppföljning av internkontroll. Det bör också tydliggöras varför de risker som fått högst poäng vid riskanalysen inte är de risker som prioriterats i internkontrollplanen.

Vi rekommenderar nämnden att se över arbetet med intern kontroll.

4 Risker och utmaningar identifierade av nämnden

Nämndsledamöterna har angett som risker det ekonomiska läget, kompetens- och resursbrist samt utmaningar inom vård och omsorg inklusive risk för sämre utbud och brister i verksamheten som konsekvens av dessa risker. Som ekonomiska risker nämns bl.a. dyra placeringar inom sjukvården.

Vidare framkommer även persondataskyddet som en utmaning.

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström
Kommunal revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.